

Letimo skupaj

NAŠI DOSEŽKI
V LETU 2019

Delamo za varstvo ptic in njihovih življenjskih okolij. S tem prispevamo k ohranjanju narave in dobrobiti celotne družbe.

**Spoštovane članice, spoštovani člani,
dragi ljubitelji ptic in narave!**

Čas nesrečnega korona virusa je zaznamoval in še zaznamuje našo sedanost. Svet se je spremenil. Poleg tragičnih prizorov tovornjakov, ki vozijo krste, onemoglega medicinskega osebja in na rob blaznosti prignanih prestrašenih ljudi, smo kar naenkrat pričali tudi nenavadno velikemu številu ljudi, sprehajajočih se v naravi, in podatkom, kako se je zmanjšala onesnaženost po vsem svetu, na nebu je nenavadno malo letal in v Benetkah ne pomnijo, kdaj so nazadnje lahko občudovali ribe v kanalih. Ljudje smo nasradali, a narava si je malo oddahnila. Teh nekaj več obiskovalcev v naravi verjetno ni povzročilo nobene škode - sprehajali so se večinoma v miru, pogovarjali so se med seboj, pretežno družine ali pari in uživali varno zavetje svežega zraka brez virusov in krepčilno moč samega sprehoda. Videti je, kot da smo ponovno odkrili nekaj davno pozabljenega. Hipoma je odpadlo vse nepomembno in morda smo si spet vzeli čas drug za drugega in sredi panike, upam, tudi našli mir. Ver-

jamem, da je marsikdo v teh časih razmišljal, kaj v resnici potrebujemo, koliko vrednega življenja nam spolzi med prsti, ko vsak dan za nekoga nekaj delamo, v kar so nas ali smo se sami prepričali, da je potrebno in resnično. Pa je res? Vidimo, da ne. Kapitalistična družba temelji na izkoriščanju in neenakosti, ekonomija, ki jo poganja, pa poskrbi, da se pehamo v nenehnem strahu, da bomo nekaj izgubili in ostali brez – česa? Varnosti? Lastno svobodo smo prodali za občutek varnosti. V resnici pa vidimo, brez česa smo resnično ostali: brez normalnih medčloveških odnosov, s svetom, ki je izkoriščen do onemoglosti, in konceptom življenja, ki ni trajen in vzdržen. Izkoriščevalske elite, ki obvladujejo, pa če si to priznamo ali ne, skozi ekonomijo celoten svet, se ne bodo odrekle svojih koristi in bodo svet še naprej pehale v pogubo. Skoraj najlepše se to vidi v kmetijski politiki. S popolnim nadzorom človeštva prek vseh digitalnih in analognih kanalov je ironično govoriti celo o demokraciji. Zgodovina nas uči, da so številne elite odplaknili z njihovo lastno krvjo, revolucionarji pa so čez čas, sicer na drug način, nadaljevali bolj ali manj enako kot tisti pred njimi. Ali pa še huje. Namesto revolucije potrebujemo torej evolucijo duha, ki so jo morda nakazali pojavi ob tem virusu. Če nihče nima, smo vsi bogati. Bomo počakali nekaj mesecev, da virus mine in nadaljevali po starem, z dobički, ekonomijo, nevzdržno rastjo in počasnim razkrojem družbe, ali se bomo od tega česa naučili? Kaj pa, če se pojavi virus, ki bo okužil samo tiste, ki so nakradli (beri nelegalno sprivatizirali) nekdanje državno premoženje, dobili milijonske kredite, ki jih niso nikoli vrnili in smo jih izplačali davkoplačevalci, in bodo zboleli na tak način, da bodo takoj prodali jahte in vile in drage avtomobile in donirali denar človekoljubnim in naravovarstvenim organizacijam, ki jim ga vedno primanjkuje in ga porabijo v dobro najšibkejših? Tak virus bi bil resnično izvrsten, molimo zanj, ozdravil bi naš planet.

Damijan Denac
direktor

Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS) je neprofitna nevladna organizacija, ustanovljena leta 1979, ki deluje v javnem interesu ohranjanja narave, varstva okolja in na področju raziskovalne dejavnosti.

Pri številnih dejavnostih združujemo več kot 1000 članov, prostovoljcev in ljubiteljev narave po vsej Sloveniji ter zaposlujemo 30 strokovnjakov z različnih področij.

ORNITOLOGI POROČAJO

Primož Kmecl
vodja VOS

“Populacije ptic kmetijske krajine v Sloveniji so v upadu. Najbolj zaskrbljujoče je, da se to dogaja tudi na območjih Natura 2000, ki naj bi jim država namenjala posebno pozornost. Brez radikalnih sprememb na bolje v prihodnji kmetijski politiki bomo izgubili nekatere gnezdilke, ki se življenja oklepajo le še za las.”

Populacije ptic še naprej upadajo

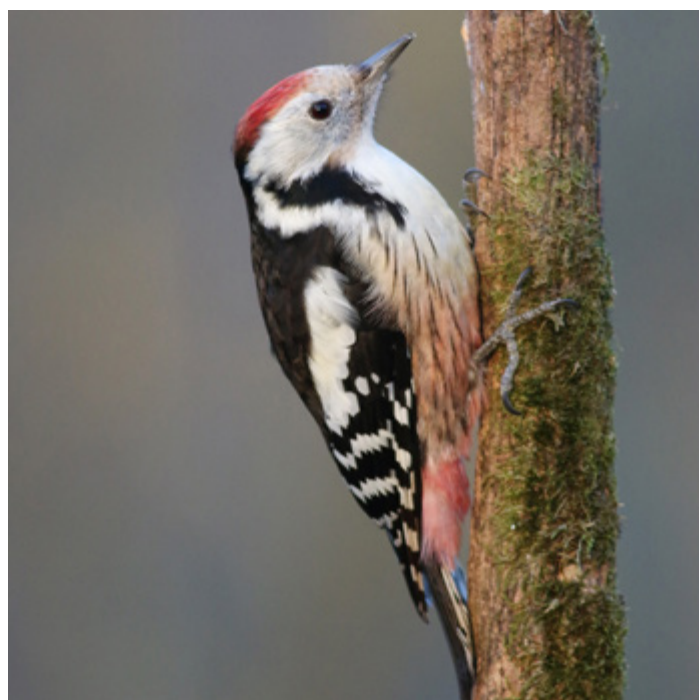
V letu 2019 smo nadaljevali z dvema obsežnima sklopoma popisov ptic, ki ju lahko vsako leto opravimo le zaradi predanega dela številnih prostovoljcev – to sta monitoring območij Natura 2000 za ptice (SPA) in monitoring pogostih ptic kmetijske krajine (SIPKK).

V monitoring SPA je bilo vključenih prek 160 popisovalcev, ki so beležili številčnost 18 ciljnih vrst ptic, na primer kosca, velikega škurha, velike uharice, srednjega detla, pisane penice in drugih. Rezultati štetja, ki poteka že od leta 2004, kažejo klavno podobo. Populacije nekaterih vrst so zaskrbljujoče upadle (srednji detel ob Muri in v Krakovskem gozdu, hribski škrjanec in veliki skovik na Goričkem, pisana penica ob Muri ter kosec v Jovsinih in na Ljubljanskem barju), stanje nekaterih je celo kritično (vrtni strnad na Krasu, črnočeli srakoper na Šentjernejskem polju, veliki škurh in pisana penica na Ljubljanskem barju ter kosec na Breginjskem Stolu). Razlogi za upade se od vrste do vrste razlikujejo, povsod pa ima svoje prste zraven človek s svojimi grobimi in nepremišljenimi posegi v naravo. Sečnja gozdov, intenzifikacija travnikov, njihova premena v njive, elektroudar, kmetijska opravila na njivah v času gnezditve, odstranjevanje mejic, izginjanje visokodebelnih sadovnjakov in vnos tujerodnih vrst so le nekateri izmed vzrokov za upade vrst, katerih ugodno ohranitveno stanje je država dolžna zagotoviti skladno z evropsko in nacionalno zakonodajo.

Pogoste vrste ptic kmetijske krajine popisujemo na 145 transektih po celotni Sloveniji. Analiza trenda za obdobje 2008–2019 je pokazala zmeren upad; v zadnjih petih letih se je trend stabiliziral, enako velja za travniške vrste. Tako indeks kmetijskih vrst v celoti (77,3, pri čemer je 100 začetna vrednost v letu 2008) kot indeks travniških vrst (62,6) sta zelo nizka glede na izhodiščno stanje v letu 2008. Upad ptic kmetijske krajine je povečini posledica upada travniških vrst; trenda ne-

travniških vrst in generalistov sta si zelo podobna in se ne razlikujeta statistično značilno. Indekse, nižje od povprečnega indeksa travniških vrst, imajo znotraj tega indeksa naslednje vrste: repaljščica (34,4), poljski škrjanec (42,9), repnik (45,2). Značilnost teh vrst je, da so v precejšnjem delu svojega habitata odvisne od obsežnejših površin ekstenzivno vzdrževanih travnikov. Poljski škrjanec ima negativen trend tako v intenzivni krajini kot na suhih travnikih (to sta dve težišči njegove populacije). Izrazito nizek indeks imata tudi priba in divja grlica.

Poročili obeh monitoringov sta dostopni na www.ptice.si.

Drevesa za črnočelega srakoperja

Vipavska dolina je poleg Šentjernejskega polja zadnjih nekaj let edino znano gnezdišče črnočelega srakoperja v Sloveniji. Zanj smo si v projektu VIPava zamislili tri aktivnosti: postavitev 50 lovnih prež, zasaditev 150 avtohtonih listnatih dreves in vzpostavitev 1500 m² cvetnih pasov. Prvi ukrep smo s soglasjem Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov uresničili že leta 2018, vendar pa zunaj gnezditvenega obdobja preže umikamo, da ne ovirajo vzdrževanja melioracijskih jarkov. Zasajena drevesa bodo v svoji odrasli dobi služila kot gnezdišča, ki jih srakoperju zaradi izsekovanja in propada nekdanjih vetrozaščitnih pasov na tem območju močno primanjkuje. Za zasaditev dreves na parcelah, ki so v lasti države, smo pridobili soglasje Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, s strinjanjem Sklada. Oba pogoja, ki so nam ju postavili - zasaditi drevesa tako, da ne bodo motila vzdrževanja jarkov, ter pridobiti soglasja mejašev – sta terjala več časa, kot smo načrtovali, vendar smo ju izpolnili in pri tem spoznali nekaj zelo srčnih ljudi z Ajdovskega polja. Tako nas spomladi 2020 čaka slajši del naloge – zasaditi drevesa!

Tretja aktivnost, vzpostavitev cvetnih pasov, se je zaradi pravil kmetijske politike izkazala kot neizvedljiva. Konec leta smo zato pričeli z iskanjem alternativne rešitve, ki bi nam omogočila, da v neposredni bližini znanih gnezdišč črnočelega srakoperja zasejemo seneni drobir in tako vzpostavimo vrstno pestre površine za prehranjevanje. Spremljanje para, ki je lani gnezdil v bližini ajdovskega smetišča, nam je razkrilo, da večino plena ulovijo v razdalji 100–150 m od gnezda, največja razdalja pa je znašala 400 m. Kot preže sta najpogosteje uporabljala naše količke, lovne površine pa so bili v več kot 90 % primerov pokošeni travniki.

ORNITOLOGI POROČAJO

Katarina Denac
varstvena ornitologinja

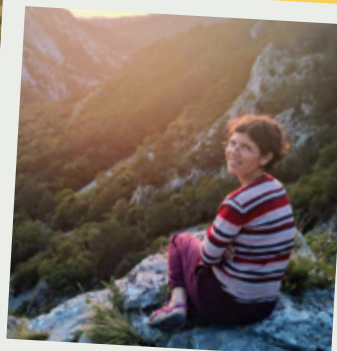
“Vsem lastnikom zemljišč, ki so dali soglasje za zasaditev dreves, iskrena hvala!”

Premik naprej se je zgodil tudi pri varstvu hribskega škrjanca. Sečnja na parceli med Gojačami in Kucljem, s katero na 25 hektarih obnavljamo njegov življenjski prostor, se je namreč zaključila. Konec marca je potekalo le še spravilo posekanega drevja ter mletje v lesne sekance. Izpod grmičevja in drevja so se prikazali nekdanji suhozidi, zgrajeni iz kamena, ki so ga domačini pred desetletji odstranili, da bi pridobili pašne površine. Občina Ajdovščina, ki je lastnica parcele, je konec leta pričela pogovore z domačini, ki bi jih zanimala paša koz. Te so namreč najbolj učinkovite pri objedanju lesnega rastja in preprečevanju zaraščanja.

ORNITOLOGI POROČAJO

Urša Koce
varstvena ornitologinja

“Tik pred zaključkom projekta LIKE – Živeti na Kraškem robu se z zadovoljstvom oziram na preteklo leto, ki mu lahko rečem kar čas žetve. Kljub temu, da je ta slovensko-hrvaški projekt trajal vsega le dve leti in pol, je predvsem zaradi odličnega partnerstva dal številne dobre rezultate, od katerih bodo imele koristi ptice, rastline, domačini in obiskovalci Kraškega roba.”

Ptice skalnih sten bodo še naprej mirno gnezdile

Preteklo leto je bilo za varstvo ptic skalnih sten na območjih Natura 2000 “Kras” v Sloveniji in “Učka i Čičarija” na Hrvaškem zagotovo eno od prelomnih. Za tri vrste, veliko uharico, planinskega orla in sokola selca, smo vzdolž Kraškega roba in na območju hrvaške Čičarije opredelili mirne cone, ki jim bodo omogočile nemoteno gnezdenje. Conacija ostenij, ki smo jo opravili na osnovi sistematično zbranih podatkov o pticah, je pomembna strokovna osnova za nadaljnji razvoj rekreacije na območju, zlasti športnega plezanja. Popise ptic in conacijo smo opravili v sodelovanju s hrvaškim partnerjem BIOM, skupaj s projektnimi partnerji pa smo skrbeli tudi za dobro komunikacijo s plezalci in domačini, ki je pomembna za ugoden nadaljnji razvoj dogodkov.

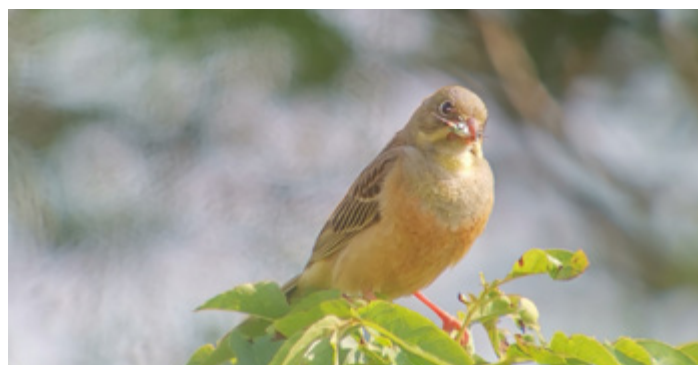
Nove pridobitve za varuhe velike uharice

Varstvo velike uharice bi bilo brez predanih prostovoljcev, ki vsako leto spremljajo dogajanje na gnezdiščih po vsej Sloveniji, precej podhranjeno. Veseli smo, da s pomočjo sredstev projekta LIKE varuhom velike uharice po novem lahko namenimo več kot le besedno zahvalo. Za krepitev pripadnosti smo izdelali značke v obliki logotipa s podobo uharičinega očesa ter majice z izvirnim dizajnom, ki simbolno ponazarja oglašanje samca ter bitje človeškega srca. Velika uharica in njeni varuhi so dobili tudi svojo spletno stran (<https://uharica.ptice.si>). Ker je sporočanje podatkov o opazovanjih velike uharice in morebitnih težavah, s katerimi se le-ta srečuje na gnezdiščih, ključna aktivnost vsakega varuha, smo izdelali tudi spletno aplikacijo za vnos podatkov, ki jo bodo lahko uporabljali registrirani varuhi. Ker je bistvo Interregovih projektov povezovanje med državami, smo ob sodelovanju partnerja BIOM vse aktiv-

nosti za varuhe prenesli tudi na Hrvaško – tam so po slovenskem zgledu lepo zaživel njihovi “Čuvari ušare”.

Vrtni strnad vztrajno drsi v izumrtje

V sklopu projekta LIKE smo opravili mednarodno raziskavo vrtnega strnada o značilnostih njegovega habitata in povezanosti populacij. Suha kraška travišča se zaradi opuščanja kmetijske rabe in posledičnega zaraščanja nezadržno krči. Opravljene študije nam kažejo, da je vrtni strnad v Sloveniji tik pred izumrtjem, eno njegovih zadnjih zatočišč v hrvaški Istri pa je na Učki in se vztrajno krči. Brez ambicioznih varstvenih ukrepov bo vrsta v regiji kmalu izumrla, zato smo pripravili načrt upravljanja, v katerem smo opredelili ključna območja, kamor je treba nemudoma usmeriti ukrepe za ohranitev in obnovo suhih kraških travišč.

Varstvo velike uharice na Krasu

V okviru kohezijskega projekta Za Kras, ki ga uresničujemo skupaj z vodilnim partnerjem Parkom Škocjanske jame in še štirimi partnerji, smo se aktivno posvetili varstvu ciljnih ogroženih vrst na Krasu. Poleg ukrepov na suhih traviščih, kjer sta ciljni vrsti predvsem vrtni strnad in hribski škrjanec, je projekt usmerjen tudi k reševanju konkretnih groženj pri varstvu velike uharice. Znotraj Parka Škocjanske jame se oblikujejo mirne cone, s pomočjo katerih imamo cilj ponovno obuditi tradicionalna gnezdišča na tem območju. Vzporedno s tem na Kraškem robu, kjer beležimo največje pritiske s strani rekreacije, dogajanje spremljamo tudi z individualnim nadzorom gnezdišč. Vpogled v življenje velike uharice in uspešnost njenega gnezdenja pa je omogočen tudi s pogledom prek dveh živih kamer na kraških gnezdih. Spremljanje gnezditve v živo je dostopno vsakomur, s to akcijo pa želimo poleg nadzora k sodelovanju pritegniti tudi nove Varuhe velike uharice, ki so se izkazali kot izjemno pomembni pri varstvu te vrste.

Druga pomembna akcija pri projektu je izolacija smrtonosnih srednje napetostnih daljnovodov na Krasu. V ta namen Elektro Primorska skrbi za izolacijo na najbolj perečih območjih, in sicer s pomočjo izolativnih kap, ki preprečujejo stik z električnim vodnikom v primerih, ko se velika uharica usede na steber srednje napetostnega daljnovoda. Nekatera ključna območja, kot na primer Osapska dolina, so bila izolirana že pred začetkom gnezditve. Skupaj bo na območju SPA Kras izoliranih 1200 stebrov srednje napetostnih daljnovodov, kar bo pomembno prispevalo k izboljšanju varstvenega položaja te vrste na območju in njeni številčnosti. To pa bo lep kazalec pomembnosti tovrstnih projektov, ki jih sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.

ORNITOLOGI POROČAJO

Tomaž Mihelič
varstveni ornitolog

“Na telemetrijo vrst gledam kot na varstveno priložnost, ki pomaga razkrivati najbolj skrite zakonitosti iz življenja vrst, pomembne za njihovo učinkovitejše varstvo. A kljub temu je namestitev vsakega telemetričnega oddajnika na ogroženo vrsto izjemno velika odgovornost do vsakega osebk, zato se je iz spoštovanja do njih lotevamo zelo skrbno že v sami pripravi, kasneje v izvedbi in na koncu v objavi varstvenih izsledkov kot tudi izkušeni o vplivu oddajnika na nemoteno življenje osebk.”

Vzporedno v projektu opravljamo tudi natančno telemetrično raziskavo velike uharice. Z njo poleg ugotavljanja učinka varstvenih ukrepov iščemo zakonitosti, ki nam bodo pomagale uresničevati tovrstne varstvene ukrepe po celotni državi. V letu 2019 smo z oddajniki opremili pet odraslih samcev. Veliko število podatkov z natančno lokacijo nam omogoča vpogled v pogostnost individualne uporabe stebrov električnega omrežja v teritoriju, s podatki o okoliškem habitatu pa bomo lahko ugotavljali zakonitosti v uporabi določenih stebrov.

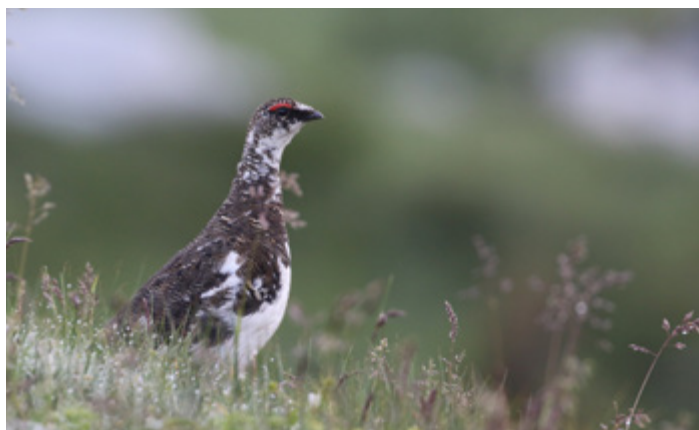
Mirna območja za belko in divjega petelina

Navzočnost človeka v okolju je lahko pomemben faktor ogrožanja redkih in plahih vrst. Območja, kjer se z ljudmi ne srečamo vsakodnevno, postajajo vse redkejša. Slovenci smo vajeni, da se lahko gibljemo povsod in ravno zaradi pogostega obiskovanja najbolj skritih koticov naše narave smo kot pomemben varstveni ukrep v projektu Vrh Julijcev začeli oblikovati mirne cone. Projekt poteka v Triglavskem narodnem parku (TNP), v oblikovanje mirnih con pa skupaj z upravljavcem, ki projekt vodi, sodelujemo tudi z Zavodom za gozdove, Zavodom za varstvo narave in Planinsko zvezo Slovenije.

Koconoge kure so vrste, ki so zelo občutljive za vznemirjanje, in na območju TNP imamo najpomembnejše populacije prav vseh štirih vrst znotraj te družine. Po drugi strani pa je ravno Območje TNP zaradi svoje ohranjene narave tarča visokega obiska in problematika vznemirjanja je na območju zelo izrazita. Navzkrižje interesov je najbolj izraženo na Pokljuki, kjer številne športno rekreativne dejavnosti potekajo neposredno v habitatu divjega petelina. Zaradi lahke dostopnosti in velike odprtosti poključskih gozdov z gozdnimi cestami pa neurejena prometna ureditev ustvarja še dodaten pritisk na to vrsto in omogoča množičen obisk po vseh predelih Poključke. To se poleg športnih aktivnosti kaže tudi v času nabiralništva, predvsem gob.

Podobno situacijo imamo pri belki, pri čemer je obremenjenost njenih habitatov z obiskom v visokogorju najbolj izražena predvsem v okolici Triglava, Velega polja in Hribaric ter na Mangartskem sedlu. Pri belki poleg usklajevanja mirnih con delujemo tudi preventivno pri aktivnem varstvu ogroženih gnezd. Gnezditveno obdobje vrste se namreč časovno ujema z začetkom množičnega obiskovanja naših Alp. Ko belke

konec maja izbirajo mesta za gnezdenje, so mnoga območja še prekrita s snegom, zato so planinske poti praviloma redko ali popolnoma neobljudene. Gnezditve belke se zato praviloma začne v mirnem okolju, kar pa se konec junija, preden se izvalijo mladiči, lahko hipoma spremeni. Zaradi tega smo v zgodnji pomladi gnezda poiskali in preverili njihovo ogroženost na najbolj obremenjenih območjih. Osredotočili smo se na območje Mangartskega sedla, ciljno zbrani podatki pa so nam pomagali tudi pri oceni vpliva načrtovane graditve ceste na tem območju, tako da lahko zagotovo trdimo, da bi bil za belko takšen poseg uničujoč.

ORNITOLOGI POROČAJO

“Nekatere vrste za svoj obstoj potrebujejo mir. Ali smo jim ga pripravljene zagotoviti na vsaj nekaterih mestih, se bo hitro pokazalo ravno na projektu Vrh Julijcev v Triglavskem narodnem parku. Zelo pomembno je ozaveščanje, da lahko z minimalnim odrekanjem obiskovanju določenih predelov naših gora dosežemo ogromne učinke v kvalitativni življenja nekaterih ogroženih vrst. Zavedanje, da imaš nekoga tako rad, da ga nočeš motiti, pa je verjetno eden izmed najlepših občutkov nesebičnosti.”

Tomaž Mihelič
varstveni ornitolog

Za varstvo travniških vrst ptic v Sloveniji je potrebno hitro in ambiciozno ukrepanje

O naglem in obsežnem upadanju travniških vrst ptic v Sloveniji smo poročali že večkrat, a stanje ostaja nespremenjeno. Na nacionalni ravni smo v letu 2019 tako zabeležili vsega okoli pet parov črnočelega srakoperja in sedem parov vrtnega strnada. Na Ljubljanskem barju smo prešteli tri pare in dva posamična osebkata velikih škurhov. Število koscev na Breginjskem Stolu pa je bilo najnižje doslej. Medtem ko smo še pred malo več kot desetletjem v dobrem popisnem letu na omenjenem območju prešteli prek petdeset pojočih samcev te karizmatične travniške vrste, smo jih lani zabeležili le še štirinajst. Za odpravo kritičnega stanja travniških vrst ptic, ki ga naslavlja tudi lani izdani uradni opomin Evropske komisije Republiki Sloveniji, bodo tako potrebni hitri in ambiciozni ukrepi.

K izginjanju travniških vrst ptic v Sloveniji največ pripomoreta opuščanje rabe s posledičnim zaraščanjem kmetijskih zemljišč v odmaknjenih in hribovitih predelih ter intenziviranje kmetijstva v nižinah. Zaradi njegove kompleksnosti je tako problem težko odpraviti s parcialnimi rešitvami, pač pa je treba k reševanju pristopiti sistemsko. Daleč najbolj pomemben vpliv na usmeritve kmetovanja ima skupna kmetijska politika, zaradi česar si na DOPPS-u prizadevamo, da bi nova shema po letu 2020 vključevala več usmeritev k naravovarstveno vzdržnim kmetijskim praksam. V ta namen smo v sodelovanju z Društvom za proučevanje in ohranjanje metuljev Slovenije pripravili predlog s strokovnimi rešitvami, ki bi po našem mnenju izboljšale stanje ptic in metuljev v kmetijski krajini. Med drugim smo predlagali:

- da bi vsako kmetijsko gospodarstvo na območju Slovenije kot pogoj za prejemanje kakršnihkoli javno financiranih pod-

por vsaj 15 % svojih kmetijskih zemljišč namenilo ohranjanju ali izboljšanju stanja habitatov vrst kmetijske krajine;

- da bi kmetijska gospodarstva na območju naravovarstveno pomembnih krajinskih elementov lahko vpisali GERK, pri čemer bi bila višina podpor za te površine enaka ostalim tipom kmetijskih zemljišč;
- da se v pogoje za pridobitev podpor kmetijske politike za izvedbo komasacij in drugih zemljiških operacij vključi zahteva, da se tudi po opravljeni operaciji ohranijo vsi krajinski elementi in naravovarstveno pomembni habitatni tipi.

Resda so ukrepi ambiciozni, vendar z njimi ob hitrem ukrepanju še vedno lahko zaustavimo izginjanje vrstno bogatih travnišč in drugih elementov kmetijske kulturne krajine.

ORNITOLOGI POROČAJO

Blaž Blažič
varstveni ornitolog

“V Sloveniji se spopadamo z naglim in obsežnim upadanjem populacij travniških vrst ptic. Razsežnosti problema so marsikje kritične, nacionalne populacije nekaterih vrst pa so že na robu izumrtja. Če se stanje v kratkem ne bo spremenilo na bolje, lahko pričakujemo, da bo v naslednjem desetletju ali dveh nekaj vrst gnezdil kmetijske kulturne krajine v Sloveniji popolnoma izginilo.”

Izšel je Atlas ptic Slovenije

ORNITOLOGI POROČAJO

Poroča: Primož Kmecl

V letu 2019 je izšlo teško pričakovano delo – novi ornitološki atlas Slovenije. Uradni naslov knjige je "Atlas ptic Slovenije – popis gnezdilk 2002–2017". To je delo celotne generacije ornitologov, predstavlja pa vseh 228 gnezdilk Slovenije s preglednimi in natančnimi kartami, višinskimi grafi in spremnimi teksti. Podana je tudi primerjava s prejšnjim, t.i. "Geistrovim" atlasom, kar omogoča pogled v spremembe razširjenosti vrst v razponu tridesetih let. Tekstovni del predstavlja razširjenost vrst v Sloveniji in Evropi, njihove habitate in varstveno problematiko. Tabelačno so navedeni tudi podatki o velikosti populacij. Knjiga je temeljno ornitološko in naravovarstveno delo, požela pa je tudi veliko zanimanje širše in strokovne javnosti, tako doma kot v tujini. Izid knjige je bil omenjen v mnogih medijih, zelo lep dogodek pa je bila slovesnost na Biotehnični fakulteti ob izidu knjige, eden od redkih dogodkov, ko se je zbralo več generacij ornitologov na enem mestu. Predvsem pa je knjiga zmagoslavje državljanske znanosti, saj so veliko večino podatkov zbrali prostovoljci. Eden izmed rezultatov atlasa je tudi spletni portal za vnos podatkov, ki ga bomo v naslednjih letih še razvijali in dopolnjevali. Kljub ogromnemu vloženemu trudu, vzponom in padcem ob nastajanju knjige pa smo si bili vsi, ki smo sodelovali ob urejanju atlasa, edini – bilo je vredno!

Po sledeh Srečka v Tunizijo

Poroča: Alen Ploj

Julija 2019 smo v Mateni na gnezdju bele štorke opremili dva mladiča s sledilno napravo GPS, da bi lahko spremljali njuno selitveno pot. Projekt je finančno podprl Elektro Ljubljana, kjer so s pomočjo javnosti tudi izbrali imeni za oba mladiča štorke – Srečko in Bela. Kljub tesnim družinskim vezem sta se selitveni poti Srečka in Bele zelo razlikovali. Bela je svojo selitveno pot ubrala čez Balkan in Bližnji vzhod, kjer glede na podatke GPS tudi prezimuje. Srečko je v nasprotju z Belo ubral bolj ne-navadno pot, prek Italije v Tunizijo.

Dne 12. septembra je Srečkov oddajnik oddajal signal vseskozi z istega mesta, kar je bil razlog za vse večjo skrb. Po posvetu z Elektro Ljubljana smo se odločili, da v Tunizijo pošljemo dva naša ornitologa, z nalogo, da najdeta Srečka. Severno od Tunizijskega mesta Enfida sta Tilen in Alen konec septembra kaj hitro našla Srečka – mrtvega. Na truplu ni bilo vidnih znakov poškodb, v okolici pa je bilo moč najti veliko drobcev modre plastične vrečke. Na podlagi dokazov v okolici predvidevamo, da se je (ne)Srečko zapletel v plastično vrečko in poginil.

Nadaljnje raziskovanje na podlagi GPS-koordinat iz Srečkovega oddajnika je pokazalo, da je Srečko v Tuniziji prenočeval na električnem drogu v oljčnem nasadu, da je nekajkrat obiskal polsana mokrišča ter, kar je bilo najbolj zaskrbljujoče, da se je z desetimi drugih štorke redno hranil na nelegalnem

smetišču in odlagališču klavničnih odpadkov.

Bela je zimo preživela v Sharm El-Sheikhu, zato sedaj držimo pesti, da se varno vrne domov!

Pomagamo pegasti sovi

ORNITOLOGI POROČAJO

Poroča: Tjaša Zagoršek

Fran Erjavec je pegasto sovo leta 1868 v svoji knjigi Domače in tuje živali v podobah opisal kot našo najlepšo in najkoristnejšo sovo. Tudi drugi avtorji so kasneje pisali, kako koristno jo je imeti v svoji okolici. Dandanes pa je pegasta sova na območju Slovenije žal maloštevilna gnezdilka, o kateri z izjemo njene prehrane ne vemo veliko. Vrsto ogroža več dejavnikov, predvsem izguba lovnega habitata in ustreznih gnezdilnih prostorov, zanemarljivi niso niti učinki pesticidov in prometa.

Postavljanje gnezdilnic se je pri pegasti sovi izkazal kot eden izmed zelo učinkovitih ukrepov, ki lahko bistveno izboljšajo stanje njene populacije. Znani so primeri dobre prakse iz Nizozemske in Češke, kjer so ravno s postavljanjem gnezdilnic populacijo povečali do zavirljivih števil. In po njihovem zgledu smo marca na Ljubljanskem barju postavili prvih pet gnezdilnic za to našo najlepšo vrsto sove. Po zaslugi žage Soteska iz Dolenjske, ki nam je prijazno podarila nekaj lesa, bomo lahko v letu 2020 postavili še dodatnih deset gnezdilnic na območju Ljubljanskega barja in Vipavske doline.

Za velikimi in uspešnimi zgodbami pa vedno stoji ekipa požrtvovalnih ljudi, ki se v največji meri trudi, da bi se populacija pegaste sove v Sloveniji povečala do zavirljivih števil. Zahvala gre še posebno Boru Miheliču, izjemnemu izdelovalcu gnezdilnic, in seveda tudi preostalemu delu ekipe v sestavi Aljaž Mulej, Ruj in Gaber Mihelič ter Maks Sešlar.

Boj proti nezakonitemu lovu in ubijanju ptic

Poroča: Tjaša Zagoršek

V času, ko boste brali te vrstice, se bo na milijone ptic že vrnilo nazaj na svoja gnezdišča v Evropi. Njihova pot je bila težavna, saj so morale premagati več sto ali tisoč kilometrov, prečkati široke predele morja in okolja s plenilci. Poleg vseh teh preprek so jih v širši okolici Sredozemlja čakale še mreže, limanice in šibre divjih lovcev, ki že tako visoko smrtnost ptic selivk še dodatno povečujejo z nepotrebnim lovom.

V letu 2019 smo v sklopu projekta zabeležili 94 novih primerov nezakonitega lova in ubijanja ptic. Na osnovi trenutnega poznavanja problematike, ki pa je še vedno nepopolno, ocenjujemo, da je v Sloveniji nezakonito ulovljenih ali ubitih 11.000–50.000 osebkov ptic.

V novembru 2019 smo organizirali tudi prvo letno srečanje prostovoljcev projekta. Cilj našega prvega srečanja je bilo medsebojno spoznavanje, druženje in učenje. Na srečanju so svoje bogato znanje in izkušnje delili tudi trije izjemni slovenski ornitologi ter poznavalci varstva ptic, doc. dr. Al Vrezec, dr. Dejan Bordjan in Tomaž Mihelič. V izjemno čast in veselje nam je bilo v naši sredi gostiti tudi Milana Ružiča, mednarodno priznanega strokovnjaka za zaščito narave in ptic. Zadnjih

18 let svoje kariere je posvetil boju proti nezakonitemu lovu na ptice v Srbiji in na Balkanu. Rezultati njegove ekipe so izjemni, in po njihovem vzoru se zgledujejo mnoge balkanske in evropske države.

Konec novembra 2019 smo imeli tudi delavnico s predstavniki policije, finančne uprave, inšpektorata za okolje in prostor ter tožilstvom. Cilj delavnice je bil, da se vzpostavi aktivno sodelovanje med službami, ki so pristojne za preganjanje tovrstnega kriminala. Verjamemo, da nam skupaj lahko uspe ustaviti nezakoniti lov in ubijanje ptic v Sloveniji!

Poroča: Luka Božič

Januarsko štetje vodnih ptic (IWC) je bilo pred 23 leti zastavljeno kot celosten, koordiniran in standardiziran popis vodnih ptic, ki pokriva vse večje reke, Obalo in večino pomembnejših stoječih vodnih teles v Sloveniji. Štetje v januarju je torej že več kot dve desetletji stalnica na koledarju velikega števila prostovoljcev iz Slovenije, s čimer se uvršča med najdlje trajajoče in najboljše monitoringe ptic pri nas.

Leta 2019 je 259 popisovalcev pregledalo 1541 km popisnih odsekov na rekah in obalnem morju ter 233 drugih lokalitet (188 stoječih in 45 tekočih voda). Vodnatost rek je bila v času štetja občutno manjša od dolgoletnega povprečja, številna stoječa vodna telesa in rečne akumulacije pa so bile delno ali v celoti zaledenele. Po lanskem majhnem številu je bilo vodnih ptic tokrat precej več, saj smo skupaj prešteli 54.178 osebkov, pripadajočih 62 vrstam, kar je največ po letu 2012 oz. 2014. Tako kot v vseh štetjih doslej smo tudi tokrat največ vodnih ptic zabeležili na števnem območju reke Drave (21.752, 40,1 % vseh vodnih ptic). Med največjimi doslej sta bili števili vodnih ptic na števnih območjih Spodnje Save (drugo največje; večje samo leta 2002) in Kolpe (največje po letu 2012).

Mlakarica je bila tudi tokrat daleč najštevilnejša vrsta (42,6 % vseh vodnih ptic). Po številu prešteti osebkov sledijo rečni galeb (5,9 % vseh vodnih ptic), kormoran (5,7 %), beločela gos (5,5 %) in liska (5,5 %). Beločela gos še nikoli ni bila tako visoko na seznamu najštevilnejših vrst, saj v večini let ni bila niti med

10 najštevilnejšimi. Prešteti 2588 osebkov na zadrževalniku Medvedce pomeni c. 1,5 % regionalne populacije, s čimer se vrsta poleg pritlikavega kormorana in velikega žagarja uvršča med naše varstveno najpomembnejše prezimujoče vodne ptice. Največja oz. med največjimi so bila tudi zabeležena števila labodov grbcev, sivih gosi, konopnic, kreheljcev, dolgorepih rac, vodomcev in povodnih kosov.

Prvo gnezdo hribskega škrjanca, odkrito na travniku na Goričkem

Poroča: Katarina Denac

Leto 2019 je bilo za nas na Goričkem povsem v barvah hribskega škrjanca. Prvi popisi konec februarja so razkrili pestro dogajanje kljub zgodnjemu datumu – nekateri hribski škrjanci so bili še na selitvi, drugi so peli, tretji so že oblikovali pare. Da bi jih znali bolje varovati, smo aprila obiskali ornitološke kolege v Naravnem parku Mühlviertel blizu Linza v Avstriji. Z dobro plačanim ukrepom na njivah so v zgolj nekaj letih populacijo potrojili, kar pa ne bi bilo mogoče brez odličnega sodelovanja med ornitologi, parkom in kmeti. Z raziskavami v okviru projekta Gorička krajina smo spoznali, da si gorički in avstrijski škrjanci delijo naklonjenost do gnezdenja na njivah, ki se je verjetno razvila šele v zadnjih nekaj desetletjih in je posledica izginjanja ekstenzivnih suhih travnikov. Ti imajo zaradi naravnih danosti bolj redko in po višini zelo raznoliko rastje, med katerim je veliko golih tal. To škrjancu ustreza tako za gnezdenje kot prehranjevanje. Ko so takšni travniki pričeli izginjati zaradi kmetijstva, so se škrjanci preselili na njive, kjer med vrstami zasejane kulture vsaj v začetku gnezditvene sezone najdejo tudi gola tla. Večina goričkih škrjancev gnezdi na njivah z ozimnim žitom ali praho, v letu 2019 pa smo eno

leglo odkrili tudi na suhem travniku v začetni fazi zaraščanja z rdečim borom – to je bilo prvo gnezdo, odkrito na travniku na Goričkem! Varstvene napore bo torej treba usmerjati tako v suhe travnike, kjer ga lahko pogosto opazujemo med nabiranjem hrane, kot tudi v njive.

Popis divjega petelina in gozdnega jereba

ORNITOLOGI POROČAJO

Poroča: Tomaž Mihelič

V letu 2019 smo se intenzivno posvetili popisu stanja populacije divjega petelina in gozdnega jereba, dveh ogroženih vrst naših gozdov. Divjega petelina smo raziskovali na območju Zgornjesavske doline, gozdnega jereba pa na območju Grintovcev. Da nas rezultati popisov lahko presenetijo, vemo že dolgo, in tega smo bili zelo veseli pri divjem petelinu, ko smo našli več pojočih samcev, kot smo pričakovali. V raziskavo smo zajeli celotno območje Zgornjesavske doline od Mojstrane navzgor in tako na deset pregledanih rastiščih našli aktivnosti kar na devetih. Skupaj smo našli 19 pojočih petelinov, poleg njih pa še dva nepojoča samca. Po številu petelinov ni zbuvalo pozornosti nobeno rastišče, česar smo bili vajeni v prejšnjih letih, zato pa sta bili samo dve rastišči s samo enim samcem.

Popolnoma drugačno sliko smo dobili pri popisu gozdnega jereba, ko smo registrirali bistveno manj odzivov od pričakovanih. Popisovali smo z metodo klica na vnaprej določenih točkah. Ta metoda je preizkušena in z njo imamo že veliko izkušenj. V popisu, ki poteka v jesenskem času, smo na 177 popisnih točkah registrirali samo 9 gozdnih jerebov. Raziskava je še dodatno utrdila prepričanje, da velja vrsta za eno izmed najbolj skrivnostnih pri nas in da njenega stanja ni mogoče ocenjevati samo na podlagi kazalnikov stanja habitata.

Prostovoljci čigri pripravili dom

Poroča: Tilen Basle

Navadna čigra je vrsta, za katero lahko zagotovo trdimo, da brez truda številnih prostovoljcev ob reki Dravi v Sloveniji ne bi več gneznila. Naravni rečni procesi so okrnjeni in ne omogočajo nastajanja primernih naravnih prodišč, prodnati umetni otoki pa se brez človekovega posega prej ali slej zarastejo. Prostovoljci zato tudi v letu 2019 nismo sedeli križem rok in smo v dveh večjih akcijah zanje uredili gnezdišča na otokih Ptujkega jezera.

Konec marca je 13 prostovoljcev popravilo zavetja in ograje za mladiče na prodnatih otokih, hkrati pa na Novem otoku ustvarilo polje, prekrito z borovim lubjem, ki zavira rast rastlin. Ukrepi so bili učinkoviti in na otokih je dva meseca kasneje gneznilo 965 parov rečnih in 27 parov črnoglavih galebcev ter 117 parov navadnih čigre.

Potem ko so navadne čigre jeseni zapustile gnezdišča, smo s pomočjo 34 prostovoljcev uredili otoke in jih pripravili za naslednje leto. Med akcijo smo odstranili vegetacijo z vseh štirih otokov, na Novem otoku pa smo na novo položili borovo lubje in razširili že obstoječe polje, kjer smo spomladi uspešno zatrli zarast. Debela plast borovega lubja se je izkazala za uspešno pri zatiranju rasti vegetacije, kar so dobri obeti za upravljanje otokov v prihodnje. Seveda pa vse to ne bi bilo mogoče

ČIGRA
Ohranjanje populacij čigre
v porečju Save in Drave

brez številnih prostovoljcev, ki se jim v imenu navadnih čigre srčno zahvaljujem!

Naravni rezervat Škocjanski zatok

Poročajo: Nataša Šalaja Razinger, Borut Mozetič in Bojana Lipej

Škocjanski bonton ter nove didaktične igre in pripomočki

NR Škocjanski zatok iz leta v leto privablja več obiskovalcev, tistih, ki prihajajo zaradi opazovanja in doživljanja narave, kot tudi tistih, ki se za krajši čas želijo umakniti vrvežu sodobnega življenja. Na eni strani pomeni to večjo obremenitev na občutljivo okolje, kot je naravni rezervat, na drugi pa večje število neprimernih oblik vedenja obiskovalcev (vzpenjanje na nasipe, odmetavanje odpadkov, sprehajanje psov brez povodca, rekreacija ob neprimernih urah, krmljenje pašnih živali), ki so v večini primerov povezane s pomanjkljivim razumevanjem funkcij in pravil vedenja. Da bi le-te spremenili, smo v okviru pilotne akcije projekta IMPRECO (INTERREG ADRION 2014–2020) pripravili nove upravljalvske pristope za zmanjšanje pritiskov na ekosisteme in ekosistemske storitve Škocjanskega zatonka zaradi obiskovanja. Suhoparne člene iz zakonodaje glede pravil vedenja smo spremenili v zabavne ilustracije in jih obiskovalcem predstavili na izobraževalnih tablah in zgibanki. Posebnost teh ilustracij sta dva lika, Preslica in Trstko, ki obiskovalce nagovarjata in učita primerne vedenja.

Niso pa samo izobraževalne table novost v rezervatu, nove so tudi didaktične igre, kot so igra spomin s ptičjimi pari, vrtljive kocke s prikazom razvojnih faz različnih živalskih skupin ter skok v daljavo, kjer se obiskovalci lahko preizkusijo, ali v tej disciplini preskočijo dobre atlete iz živalskega sveta, kot so bolha, zelena rega, zajec in druge. Da pa bo izobraževalno delo z mladimi v prihodnje še boljše, smo razvili nekaj novih didaktičnih pripomočkov, in sicer: umeščanje značilnih živali rezervata v življenjska okolja, prikaz prehranjevanja pobržnikov ter

rac in gosi, selitev ptic ter maketi nastanka in obnove Škocjanskega zatonka. Slednji so dobri pripomočki tudi za slepe in slabovidne obiskovalce. In nenazadnje, z imeni smo opremili najbolj značilne drevesne in grmovne vrste ob učni poti.

Koncesija za upravljanje NR Škocjanski zatok podaljšana do 2029

DOPPS že dvajset let uspešno in z vestnostjo dobrega gospodarja upravlja NR Škocjanski zatok. V tem obdobju sta, v sodelovanju z MOP, ZRSVN, ARSO, MO Koper in drugimi deležniki, med glavnimi rezultati obnova in habitatna ureditev Škocjanskega zatonka (2000–2006) ter izgradnja infrastrukture za obiskovalce (2014–2016). Zaradi teh in še mnogih drugih dobrih rezultatov v preteklosti se je vlada RS odločila za podaljšanje koncesijske pogodbe DOPPS-u za nadaljnjih deset let.

Ukrepi za prispevanje k blaženju in prilagajanju podnebnih sprememb

V okviru programa Sklada za podnebne spremembe smo v letu 2019 izvedli nekaj ukrepov za preprečevanje in obvladovanje vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst (ITV) s poudarkom na izlovu in odstranitvi invazivnih tujerodnih popisanih sklednic ter invazivnih tujerodnih vrst rastlin.

Naravni rezervat Iški morost

Poročata: Polona Pagon in Željko Šalamun

Večina del na Iškem morostu je trenutno povezana s kohezijskim projektom PoLJUBA "Obnovitev in ohranjanje mokrotnih habitatov na območju Ljubljanskega barja", ki ga sofinancirata Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj in Republika Slovenija. V okviru projekta skušamo izboljšati življenjski prostor kosca, barjanskega okarčka in tudi drugih živalskih in rastlinskih vrst, ki prebivajo na mokrotnih travnikih znotraj rezervata.

Pri aktivnostih projekta, povezanih z izboljšanjem koščevega življenjskega prostora, je bilo dogajanje najbolj pestro. Tujerodno invazivno kanadsko zlato rozgo, ki nekatere koščeve travnike prerašča izjemno hitro, smo skušali zatirati na več načinov. Na območju, kjer je stanje najslabše, smo na osuševalne jarke namestiličasne montažne mikrozapornice. Znano je namreč, da omenjena "invazivka" večjo vlažnost tal slabo prenaša in se na površinah z večjo in dlje časa trajajočo namočenostjo praviloma ne pojavlja. Zapornice bodo v času razvoja vegetacije zadrževale vodo in tako ustvarjale boljše razmere za rastline vlažnih travnikov ter spodbujale njihovo razrast. V času košnje in spravila pa jih bomo odstranili in ustvarili razmere za delo s težjo kmetijsko mehanizacijo. Ob osuševalnih jarkih smo namestili tudi avtomatske merilnike nivoja vode v tleh – t.i. piezometre. Z njimi bomo prišli do podatkov o višini talne vode, ki bo v kombinaciji z razvojem travniških rastlin pokazala, kakšen vpliv ima večja namočenost tal na zatiranje kanadske zlate rozge. Na nekaterih površinah smo se boja z zlato rozgo lotili tudi z raztrosom lokalnega avtohtonega rastlinja z metodo zelenega mulča. To pomeni, da smo na najbližjih naravovarstveno pomembnih travnikih pokosili vegetacijo pred osutjem semen.

Pokošeno "travo" pa smo takoj prepeljali na za to predvidene površine, jo na njih enakomerno razgrnili in povaljali.

Ker bo v letu 2020 potekala ponovna naselitev metulja barjanskega okarčka v Naravni rezervat Iški morost, je bilo treba v preteklem letu z ustrezno kmetijsko prakso zagotoviti vse potrebno za uspevanje vrste na območju. Z namenom povečanja količine listnega opada in pokrovnosti s strani hranilnih rastlin gosenic te vrste metulja je bilo 3 ha travnikov puščenih nepokošenih. Na tej površini smo se odločili le za ročno odstranjevanje tu in tam pojavljajočih se enoletnih poganjkov krhlike in vrbe.

Na vzhodnem delu rezervata smo na površini skupne velikosti 4 ha opravili sečnjo grmovja in posameznih dreves. S skoraj celotne površine nam je lesno biomaso v preteklem letu uspelo tudi odstraniti. Na območju sečnje bomo v nadaljevanju projekta preizkusili različne metode obnovitve travnikov. Predvidena je tudi obnova štirih osuševalnih jarkov, namestitvev začasnih mikrozapornic in piezometrov.

Sedaj pa nestrpno čakamo na naslednjo rastno sezono, ki bo pokazala prve rezultate naših poskusov in hkrati pripeljala do novih spoznanj v sklopu del na rezervatu!

Naravni rezervat Ormoške lagune

Poroča: Dominik Bombek

Doživljanje narave skozi izobraževanje

Spomnil sem se vodenja naravoslovnega dne po Krajinskem parku Šturmovci. Ko sem s svojo skupino postal pred parkom, je iz njega stopala skupina šolarjev, ki so ravno zaključili z obiskom. Po komentarjih sodeč, kot so bili: "Kak brezveze. Nič nismo vidli. Pa kak sn jaz žejen," niso kazali pretiranega navdušenja nad parkom, kljub temu, da so se travniki razkazovali z barvno paleto rož, skupaj z vonjem pozne pomladi, zvočno kuliso ptic ... Kako to, da sta si dve skupini ogledali isti del narave, ena je bila razočarana, druga pa navdušena? V čem je razlika? Z eno besedo - v vodenju. Danes so ljudje še posebej zahtevni, saj se je družba odmaknila od pristnega stika z naravo. Če ni akcije, kakršna vlada v elektronskem svetu, so večinoma zdolgočaseni in razočarani nad obiskom narave, zato je nujno, da jih vodimo po naravi, predamo naše bogate izkušnje nanje in jim naravo približamo skozi zgodbe zavarovane narave. To na DOPPS-u znamo, v letu 2019 smo se v NROL-u že približali številu 1000 obiskovalcev, za katere smo pripravili vodenje.

Upravljanje naravnega rezervata gre v pravo smer

Minilo bo že tri leta, odkar smo z uredbo vlade ustanovili že tretji naravni rezervat, s katerim upravlja in je tudi v lasti Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije. Skozi upravljanje nam uspeva slediti temeljnim ciljem naravnega rezervata, kot so vzdrževati 66 hektarjev habitatov za gnezdenje in selitveno postojanko ciljnih vrst ptic ter izobraževati in ozaveščati obiskovalce o problemih varstva narave.

Skozi vse leto upravljamo z dotokom vode v bazenih, s tem ukrepom uravnavamo gladino vode tako, da pripravljamo habitate, primerne za gnezditve, prehranjevanje, selitve in prezimovanje ptic. V letu 2019 so uspešno gnezdile kostanjevke, mlakarice, mali ponirki, liske, zelenonoge tukalice, čapljice in še bi lahko naštevali. Na mestih v bazenih, kjer zaradi močvirnega terena ni mogoče strojno upravljanje vegetacije, jo vzdržujemo z vodnimi bivoli. Čreda bivolov šteje že 30 živali, ki s pašo preprečujejo zaraščanje bazenov z vegetacijo. V bazenih se je lani na selitveni poti zadrževalo na stotine močvirskih martinčev, v manjšem številu pa so se pojavljali rdečenogi, črni, zelenonogi martinči... Na pašnikih so se pomladi slab mesec zadrževale sive gosi, gnezdile pribe, jeseni pa so lagune dva tedna gostile žerjave. Na veliko veselje smo lahko v lagunah opazovali kravjo čapljo, jeseni so nas obiskale bobnarice ... Seveda pa niso samo ptice značilne za lagune; lagune, na primer, gostijo vidro, bobri so novi vtočni jarek uporabili za vhod v bobrišče, opazili pa smo tudi skrivnostno želvo sklednico.

MLADI POROČAJO

Belka in navadna čigra združili mlade

V letu 2019 smo na društvu organizirali kar dva mladinska ornitološka raziskovalna tabora. Belka je v Julijske Alpe privabila bolj izkušene mlade ornitologe in prostovoljce, ki so želeli spoznati ptice visokogorja, navadna čigra pa je ob reki Dravi združila mlade, ki v svet ornitologije šele vstopajo.

V iskanju belke

Ornitološki raziskovalni tabor v visokogorju je bil že vrsto let želja številnih prostovoljcev kot tudi mentorjev. Naposled se nam je v sklopu projekta Vrh Julijcev ponudila priložnost, da s pomočjo mladih prostovoljcev spoznavamo gorske ptice in se še posebej posvetimo belki. V zadnjem tednu junija se je tako 18 prostovoljcev namenilo preučevati življenje belke (popis teritorijev, iskanje gnezd) in se seznanjati z metodo dela na terenu. Popis belke smo v času tabora opravili v okolici Velega polja in se osredotočili na Tosc, Mišeljski greben, Ledine, Debeli vrh in Škednjovec. Štiri skupine pod vodstvom izkušenih mentorjev so v tem času naštele 22 samcev in 3 samice belke. Med raziskovanjem belke smo se posvečali tudi drugim vrstam gorskih ptic in jih vestno beležili. Ob zaključku tabora smo skupaj naštele 45 vrst ptic. Med redkejšimi so največ zanimanja poželi planinski orel, planinska pevka, brezovček, skalni plezalček in ruševce.

Tabor smo zaključili v soboto, 29. junija, v Bohinju, kjer so prostovoljci v Centru Triglavskega narodnega parka predstavili rezultate dela na taboru.

Čezmejno raziskovanje reke Drave

Po tednu raziskovanja visokogorja je sledil teden raziskovanja ptic nižinskega dela reke Drave. V okviru čezmejnega Interreg-projekta ČIGRA smo povezali mlade ornitologe iz Sloveni-

Tilen Basle
varstveni ornitolog

“Organizacija tabora je velik zalogaj, seveda pa je njegova izvedba mogoča samo ob pomoči mnogih dobrih ljudi. Posebej bi se rad zahvalil sodelavcem in mentorjem, ki so nase prevzeli veliko odgovornost, hkrati pa so mnogim mladim za navdih in vzor.”

je in Hrvaške in se utaborili na Osnovni šoli Breg na Ptujju. 28 mladih iz obeh držav se je pod vodstvom sedmih mentorjev posvetilo raziskovanju navadne čigre na Ptujskem jezeru, vodnih ptic vzdolž reke Drave ter popisu sov na Dravskem polju in rjavih srakoperjev v Šturmovcih.

Veliko zanimanja je bilo za ptice stare, ohranjene struge reke Drave. Takšne Drave v Sloveniji žal ne moremo več najti, zato smo se odpravili prek meje in se z rafti spustili po hrvaškem delu Drave od Donje Dubrave do Legrada, kjer v Dravo priteče reka Mura. Med spustom smo imeli priložnost opazovati značilne prebivalce ohranjenih rek, kot so črna štoklja, beleorepec, mali martinec, mali deževnik, breguljka, vodomec in navadna čigra.

Rezultate dela so mladi v nedeljo, 7. Julija, na OŠ Breg predstavili zbranim, med katerimi sta bila tudi županja MO Ptuj, gospa Nuška Gajšek, in ravnatelj OŠ Breg, gospod Milan Fakin.

Pomurska sekcija

IZ DELA SEKCIJ DRUŠTVA
V LETU 2019

Poročata: Nataša Bavec in Gregor Domanjko

Cilj članov Pomurske sekcije je, da izkušnje in znanje o prostoživečih pticah in varovanju njihovega življenjskega okolja poskušamo prenesti na čim več Pomurcev, predvsem mladih. S tem namenom smo v letu 2019 organizirali šest ornitoloških izletov, ki se jih je udeležilo 95 ljubitelji ptic. Imeli smo štiri predavanja s 75 poslušalci. Med najbolj zanimivimi in obiskanimi je bilo predavanje z naslovom Rezultati in zanimivosti 12-letnega spremljanja gnezdilnic na Goričkem. Opravili smo štiri predstavitve društva z več kot 200 udeleženci. Med pomembnejše dogodke štejemo predstavitev društva ob ljudskem prazniku "Gregorjevo ali ptički se ženijo". Sodelovali smo pri različnih popisih in štetjih ptic na območjih Natura 2000, kot so popis velikega skovika na Goričkem, popis srednjega detla ob Muri, popis bele štorke idr. Opravili smo 10 naravovarstvenih akcij; od izdelave do nameščanja gnezdilnic za velikega skovika in smrdokavro na Goričkem in Slovenskih goricah, nameščanja gnezdilnic za pegasto sovo, odstranjevanja bele omele v visokodebelnem sadovnjaku v Cogetincih, koordinacije nameščanja podstavkov za belo štorke v več krajih po Pomurju, pa vse do pregleda in popravila lovnih prež za zlatovranko na Goričkem. V sodelovanju z IZ Krajinski park Goričko smo pregledali skoraj 300 gnezdilnic za ptice duplarje na Goričkem, v katerih je med drugim uspešno gnezdilo 13 parov velikega skovika in 15 parov smrdokavr. Ogromno časa smo posvetili pripravi in izvedbi 9. Pomurskega ornitološkega vikenda v Svetem Juriju ob Ščavnici, ki se ga je udeležilo 23 osnovnošolcev ter 10 mentorjev.

Štajerska sekcija

Poroča: Eva Horvat

V okviru Štajerske sekcije DOPPS smo organizirali sedem predavanj, dve delavnici in devet izletov. Od tega smo eno delavnico in dva izleta organizirali v sodelovanju z Mestno občino Maribor. Med izleti želimo posebej omeniti kolesarski izlet iz Ptuj v Ormoške lagune in nazaj, ki smo ga organizirali v sodelovanju s Ptujsko kolesarsko mrežo. Petkrat smo v preteklem letu poprijeli za orodje in pripravili gnezditvene stene za breguljko in vodomca, očistili gnezditvene otoke za navadno čigro in rečne ga ter črnoglavega galeba na Ptujskem jezeru, očistili gnezdilnice v Mestnem parku Maribor in namestili 32 novih gnezdilnic ob ribniku Vrbje. Slednji delovni akciji sta s finančno pomočjo podprli Mestni občini Maribor in Žalec. V okviru projekta ČIGRA smo ob ornitološki opazovalnici na Ptujskem jezeru organizirali Dan odprtih vrat kolonije čiger, kjer smo obiskovalcem pokazali mlade družine navadnih čiger ter predstavili pomen varstva te vrste. Sodelovali smo pri oblikovanju informativne table "Ptice v parku", ki stoji v bližini paviljona v Mestnem parku. Januarja smo sodelovali pri zimskem popisu vodnih ptic, decembra pa smo na Dravsko-Ptujskem polju popisali velikega srakoperja. Celo leto smo na vodnih površinah (Ptujsko in Ormoško jezero, Ormoške lagune, zadrževalnik Medvedce, Rački ribniki ter Požeg) opravljali dekadne popise ptic. Ob tej priložnosti se iskreno zahvaljujemo našim članom za organizacijo in izvedbo dogodkov ter vsem obiskovalcem, ki ste se teh dogodkov udeležili.

Ljubljanska sekcija

Poroča: Neža Kocjan

V letu 2019 smo nadaljevali sodelovanje s Kinodvorom, kjer smo med januarjem in marcem imeli štiri vsebinsko različne delavnice ob filmu Ptice jezer, njihova vrnitev, od tega dve v okviru festivala Bobri.

Sodelovali smo pri tradicionalnih društvenih popisih, začeniši z januarskim štetjem vodnih ptic, sledila je gugalnica na Krasu, nato pa še popisi škurha, kosca na Ljubljanskem barju, kjer je lani potekal tudi popis pegaste sove. Prav na slednjega se je navezovalo tudi prvo izmed treh sekcijских predavanj, ki so v februarja, marca in aprila potekala v društvenih prostorih na Tržaški cesti v Ljubljani.

V sodelovanju s Prirodoslovnim muzejem je bilo pod vodstvom Dareta Fekonje organiziranih deset izobraževalnih izletov po parku Tivoli. Polega tega smo v Tivoliju imeli še izlet in delavnico za OŠ s prilagojenim programom. V naravnem rezervatu lški morost smo organizirali Koščev izlet ter ekskurzijo za 60 osnovnošolcev.

V letu 2019 so bile v sodelovanju z Društvom zelenih nadzornikov Ljubljane in pisarno DOPPS v petih ljubljanskih mestnih parkih nameščene gnezdilnice, čemur je sledilo predavanje za javnost pred Švicarijo v Tivoliju.

Maja smo bili povabljeni k sodelovanju na dogodku EkoReka ob Kamniški Bistrici, kjer smo se predstavili z informacijsko stojnico ter delavnico za obiskovalce.

Avgusta smo za Koliščarski dan v Dragi pri Igu pripravili razstavo o značilnih gnezdilnikih Ljubljanskega barja, kot spremljavo informativni stojnici ter aktivnostim za otroke, ki so se navezovala na vrste z razstave.

Dolenjska sekcija

Poroča: Gregor Bernard

Dolenjska sekcija DOPPS je tudi v minulem letu delovala po načrtanem programu. Sodelovanje in pomoč pri koordinaciji na skupinskih popisih je že dodobra utečena praksa. Največja sprememba na tem področju je gotovo zimskim popis vodnih ptic – IWC, saj številke prešteti ptic na zadrževalniku brežiške Vrbine krepko presegajo 1000 osebkov. Novost med delovnimi akcijami je tudi urejanje gnezdilnega otoka za navadno čigro v akumulaciji, kjer je lani uspešno gnezdilo 35–40 parov.

Poleg tradicionalnih izletov na obalo in na severovzhod Slovenije je vredno posebej omeniti nepozabni večdnevni izlet na otok Pag med majskimi počitnicami, prvi uradni hribovski izlet na Brdo in tridnevni prednovoletni izlet v madžarski nacionalni park Kiskunsági. Udeležbi na največjem športnem dogodku – Ptičarijadi, je sekcija dodala še sekcijski turnir v namiznem tenisu.

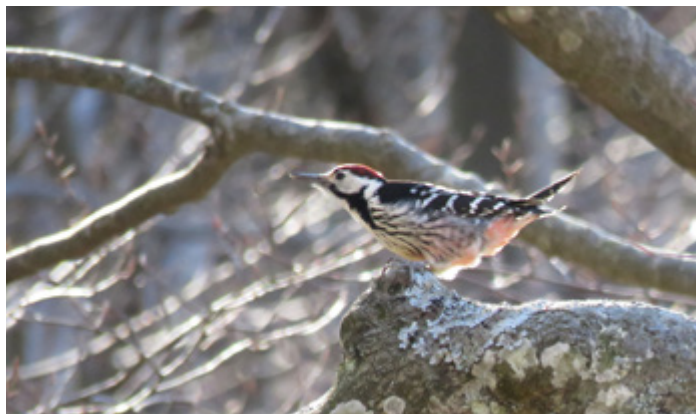
V času jesenske selitve smo dogodku ob evropskem dnevu opazovanja ptic dodali še dvodnevno dolenjsko Mrežijado, poimenovano Ring'a raja. Dogodek je bil tako dobro sprejet, da pogovori že tečejo v smeri spomladanske različice.

Največja nagrada za trud in delo v minulih letih pa je bila prva gnezditev pegaste sove v eni izmed postavljenih gnezdilnic. Avgusta je gnezdilnico zapustilo osem mladičev.

Poroča: Mitja Denac

Zgodaj spomladi 2019 nas je štiri zagnane ornitologe dosegla vest, da bo na Snežniškem organiziran popis belohrbttega detla, prvič po letu 2012. Nemudoma smo se "zagrebli" za dva transekta, gozdni rezervat Zatrep-Planinc in Gomance, oba dokaj visoko ležeča v osrčju Dinaridov. Gozdovi so bili še globoko pod snegom, ko smo se Matija, Jon, Luka in Mitja prve dni marca po nevarno zaledenelih gozdnih cestah pripeljali na Sviščake. Zagreto smo zakorakali proti Zatrepu, a nam je plast ledu na snegu spodnesla strmo pot pod nogami in nas prisilila v nemočno boljšanje proti gozdnim vršacem, kjer so bile zarisane naše popisne točke. Naslednji dan bo zagotovo boljše, smo si rekli, in se namenili z avtom proti Gomancam, da pripravimo čim učinkovitejši načrt za popis. Potem pa katastrofa! Z avtom smo nepremično obtičali v mehkem snegu. Po mukotrpnem potiskanju, kopanju in preklinjanju smo s pomočjo prijaznega domačina snegu vendarle izmahnili vozilo in poklapani zaspali v koči na Sviščakih. Naslednji dan pa se nam je končno nasmehnila sreča. Razdelili smo se v dve skupini in poleg belohrbtih detlov videli (in slišali) celo volka. Čez nekaj dni smo v okrepljeni zasedbi ponovno poskusili popisati Zatrepe, pa nas je spet zavrnil, tokrat zavil v veter in meglo. Kakšni križi in težave, in to vse samo zaradi nekaj detlov. A vendar, ne katerihkoli detlov. Žal so nas koordinatorji popisa kasneje obvestili o neprijetnih rezultatih, saj je približno tretjina parov v sedmih letih izginila. Razkrili smo torej dobro znano stanje pri nas: da je upravljanje z gozdovi izrazito neustrezno.

DELO SEKCIJ V 2019 V ŠTEVILKAH

- 32 izletov (več kot 490 udeležencev)
- 22 predavanj (460 poslušalcev)

Januar

Iz ujetništva rešili postovko

Na podlagi anonimne prijave smo na PU Kranj vložili prijavo nezakonitega zadrževanja ujede v ujetništvu. V petek, 11. januarja, je pri osumljenju stekla policijska akcija, med katero so preiskali okoliščine prestopka. Policisti PU Kranj so zasegli samico postovke ter jo nato predali v veterinarsko oskrbo zavetišča za prosto živeče živali na Muti. Osumljenec je ptico v ujetništvu, kjer je bivala v povsem neustreznih razmerah, zadrževal vsaj leto in pol.

Ptice okoli nas preštevali tudi v letu 2019

Po zaslugi 1360 opazovalcev smo v januarju prešteli več kot 17 tisoč ptic, ki so pripadale 71 vrstam. Najštevilčnejši so ponovno bili domači vrabci, tem pa so sledili domači golobi in sive vrane. Slednji vrsti po številčnosti sestavljata skoraj polovico (49 %) vseh opazovanih ptic. V preštevanju ptic je sodelovalo tudi 44 izobraževalnih ustanov, med katerimi so se po številu sodelujočih odlikovale Osnovna šola Gorišnica, vrtca Vransko in Šempeter ter Biotehniški center Naklo.

NR Škocjanski zatok je dobil kamarškega žrebca

Januarja so v Naravni rezervat Škocjanski zatok pripeljali kamarškega žrebca z imenom Barrio de Gageron. Z njegovim prihodom ste lahko spomladi opazovali paritveno obdobje konj v naravnem okolju sladkovodnega dela Škocjanskega zatoka. Brejost pri kobilah traja 11 mesecev, zato v aprilu 2020 pričakujemo naraščaj.

Večje število ptic pevk ponovno na svobodi

Po prijavi DOPPS so policisti v petek, 22. februarja, v vasi v zaledju Kopra obravnavali posameznika, ki je vrsto let nezakonito lovil in zadrževal zavarovane ptice. V času preiskave je imel krivolovec nastavljene limanice za lov ptic pevk in past živolovko. Policija je vse zasegla. Na prostost so spustili 20 osebkov petih različnih zavarovanih vrst ptic.

Usposabljanje prostovoljcev za popise izbranih ciljnih vrst NR Škocjanski zatok

V okviru projekta IMPRECO (INTERREG ADRI-ON 2014–2020) smo 13. februarja organizirali teoretični del usposabljanja prostovoljcev za popise izbranih ciljnih vrst Naravnega rezervata Škocjanski zatok. Med izbranimi ciljnimi vrstami, ki jih bodo popisovali tudi prostovoljci, so navadna čigra, polojnik, primorska kuščarica, močvirska sklednica, zelena rega, navadni pupek in cinobrasti medvedek. Z usposabljanjem, ki smo ga v mesecu aprilu dopolnili še s praktičnim delom, želimo dopolniti podatke, pridobljene s strokovnimi popisi, in tako prispevati k boljšemu poznavanju izbranih vrst na območju naravnega rezervata.

April

Marec

Prostovoljci za breguljke pripravili gnezdilne stene

V soboto, 23. marca, se je v Hajdošah zbralo 26 prostovoljcev, ki so ob reki Dravi v nekaj urah uredili približno 60 metrov dolgo peščeno steno. Dober mesec kasneje je bila stena že zasedena, v njej pa je gnezdilo 390 parov breguljk. Pozivu na delovno akcijo so se odzvali tudi dijaki II. gimnazije Maribor, ki so okrepili vrste prostovoljcev štajerske sekcije društva. Vsem udeležencem prostovoljne delovne akcije se lepo zahvaljujemo za vloženi čas in trud.

Razstava likovnih del – "GAŠPER: PTICE ŠKOCJANSKEGA ZATOKA"

V prostorih centra za obiskovalce NRŠZ smo v spomladanskih mesecih gostili razstavo likovnih del Vojka Gašperuta z naslovom "GAŠPER: PTICE ŠKOCJANSKEGA ZATOKA". Otvoritev razstave je potekala 11. marca, dela pa so obiskovalcem ostala na ogled do druge polovice aprila. Avtorjeva dela in njegova življenjska zgodba so se dotaknili številnih obiskovalcev Škocjanskega zatoka. Z veseljem in zanimanjem so si ogledali razstavljene risbe navadne čigre, polojnika, velike bele čaplje, rumenonogega galeba idr., ki jih je avtor naslikal z usti.

Predsedniku Pahorju predali Atlas ptic Slovenije

Predsednik Republike Slovenije Borut Pahor je na pogovor sprejel predstavnike Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS), ki je lani, ob 40-letnici obstoja, izdalo Atlas ptic Slovenije. To temeljno nacionalno strokovno ornitološko delo smo predsedniku Pahorju predali kot prvemu bralcu.

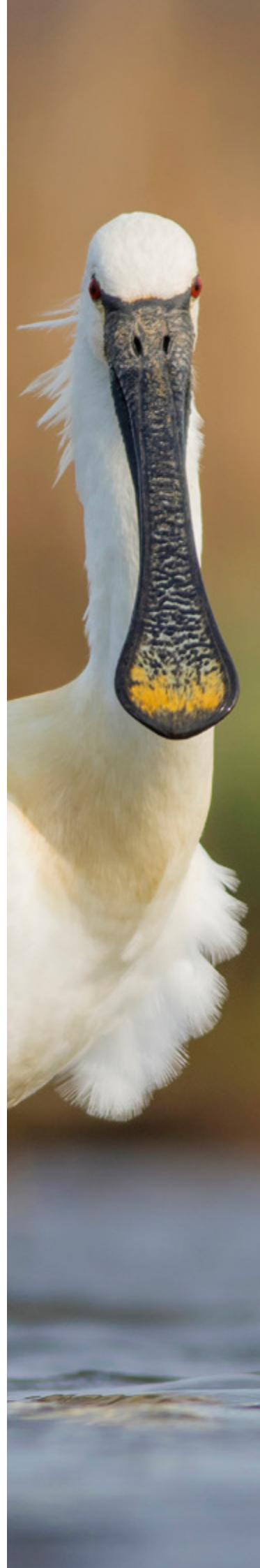
Mladi so obiskali Romunijo

Leta 2018 smo se s skupino mladih ornitologov v okviru projekta ERASMUS+ Never Lose Your Soul odpravili v Ugando, aprila 2019 pa smo obiskali naše kolege v Romuniji. Napotili smo se v osrčje Narodnega parka Calimani, kjer smo teden dni spoznavali park, ki leži na severni strani vzhodnih Karpatov. Obisk Romunije je bil zadnja aktivnost projekta, zato smo nekaj časa namenili tudi analizi zbranih informacij iz preteklih izmenjav v Sloveniji in Ugandi.

Konferenca v Évori

Med 8. in 13. aprilom je v Évori na Portugalskem potekala konferenca EBCC "Številke ptic 2019 – tudi štetje ptic nekaj šteje", ki se je kot predstavnik DOPPS-a in projekta LIFE Stržen udeležil Primož Kmecl. Konference EBCC potekajo vsaka tri leta in se jih udeležujejo znanstveniki, naravovarstveniki in upravljavci zaščitene območij iz vse Evrope. Na konferenci je Primož predstavil naš novi atlas (ki je v času konference ravno izšel) ter vplive renaturacije Stržena na Cerknškem jezeru na varovane vrste ptic.

Maj

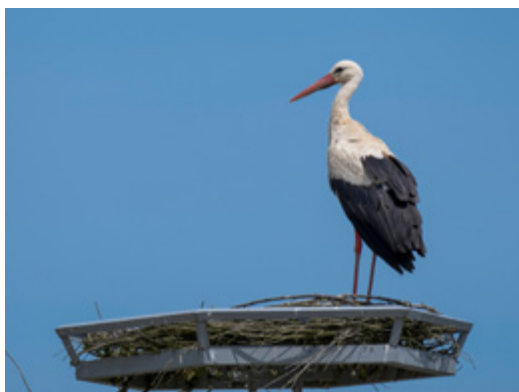
Mladi ornitolog osvojil prvo mesto

Dne 14. maja je v Murski Soboti potekalo 53. srečanje mladih raziskovalcev Slovenije. Osnovno- in srednješolci so predstavili svoje raziskovalne naloge na 19 področjih. Med mladimi raziskovalci se je srečanja udeležil tudi naš mladi ornitolog Rok Lobnik. Rok, sicer dijak II. gimnazije Maribor, je na srečanju na raziskovalnem področju biologije predstavljal nalogo z naslovom "Gnezditvena biologija sekundarnih duplaric v Mariboru", ki jo je pripravil med letoma 2017 in 2019. V nalogi se je osredotočil na namestitev gnezdilnic na zelene površine mesta Maribor in spremljanje zasedenosti le teh v naslednjem letu. Z nalogo je na svojem področju osvojil 1. mesto in si tako priboril zlato priznanje.

Slabo leto za štorke

Ko sta nas v prvi polovici maja zajela močno deževje in za maj izjemna in dolga ohladitev, smo vedeli, da bo letošnji gnezditveni uspeh belih štorkejev slab. In bilo je resnično slabo leto, kot je kasneje pokazal monitoring gnezditvene populacije in rodnosti, letos že 21. zapored v organizaciji in izvedbi DOPPS. Po povprečnem številu poletelih mladičev na gnezdeče pare je bilo to tretje najslabše leto od leta 1999, po številu poletelih mladičev uspešnih parov pa najslabše sploh. To pomeni, da štorkeje, ki jim je uspelo speljati mladiče, še nikoli niso imele tako malo mladičev.

Junij

Monticola v Sloveniji

Monticola je ornitološko društvo ljubiteljev alpske ornitologije. Izdajajo istoimensko revijo, društvo pa deluje mednarodno in združuje člane večinoma iz Švice, Nemčije in Avstrije. Med 10. in 14. junijem so v Hotelu Jezero ob Bohinjskem jezeru imeli letno skupščino. Dopoldne so opravljali izlete v hribe, popoldneve in večere pa namenili društvenim temam. Pri organizaciji so se po pomoč obrnili na DOPPS in ponudili smo jim dve predavanji ter vodenje dveh ekskurzij v hribe. Med enim izmed izletov so člani Monticole na Voglu našli gnezdo konopeljščice, kar je prva potrjena gnezditve te vrste pri nas. Ni kaj, prišli so strokovnjaki iz tujine za alpske ptice in jo našli nam vsem pred nosom. Sreča ali izkušnje? Oboje.

Avgust

Julij

Neurje presenetilo jato galebov

Neurje s točo, ki se je 7. julija razbesnelo v okolici Ptuja, ni prizadelo le ljudi, temveč tudi ptice. Na njivi blizu vasi Skorba je pokončalo 279 rečnih in 16 črnoglavih galebov. Poškodovane ptice, 39 rečnih, en črnoglavi in en rumenonogi galeb, smo ulovili in jih predali v oskrbo Zatočišča za prostoživeče živali v Muti. Po besedah dr. Goloba so ptice pretrpele hude poškodbe glave, hrbta in peruti. Kljub hitri veterinarski oskrbi je preživelo le šest rečnih galebov, ki sta jih člana Štajerske sekcije DOPPS kasneje izpustila nazaj v naravo.

Evropska komisija sprožila postopek proti Sloveniji

Konec julija nas je dosegla novica, da je Evropska komisija sprožila postopek proti Sloveniji (opomin pred tožbo) zaradi upada metulja barjanskega okarčka, upada populacij travniških vrst ptic in poslabšanja varstvenega stanja travniških življenjskih prostorov na območjih Natura 2000. Prijavo na komisijo smo skupaj z našim nemškim partnerjem v BirdLife International, NABU, poslali že aprila 2014.

Reševanje štokelj v Cerkljah na Gorenjskem
Šestega avgusta smo v Cerkljah na Gorenjskem skupaj s sodelavci azila izpustili pet belih štokelj. V juliju se je mama štoklja poškodovala, skupaj z njo pa smo v oskrbo poslali tudi štiri mladiče, ki jih samec sam najverjetneje ne bi mogel nahraniti. V akciji reševanja štokelj sta se posebej izkazala župan g. Franc Čebulj in prostovoljec DOPPS-a Dušan Dimnik. Za oskrbo in rehabilitacijo štokelj se zahvaljujemo azilu iz Mute.

Srečko in Bela - iz istega gnezda, pa vendar na različnih poteh

Sredi julija smo dva mladička bele štoklje iz gnezda v Mateni na Ljubljanskem barju opremili z GPS sledilnima napravama. Srečko in Bela, kot so ju v sodelovanju s širšo javnostjo poimenovali v družbi Elektro Ljubljana, ki je finančno podprla projekt, sta se tako pridružila Zuri in Fortuni, ki smo jo opremili leta 2015 v Ponovi vasi, ter Pavletu, ki smo mu nahrbtnik nadeli leto kasneje v Mali vasi pri Grosuplju. Na prve krajše izlete iz domačega gnezda v bližnjo okolico sta se mladi štoklji odpravili v začetku avgusta, nato pa so se njune poti 20. avgusta ločile, saj jo je Srečko mahnil v Italijo, Bela pa štiri dni kasneje na Balkan.

September

Nameščanje gnezdilnic za kavko

V zadnjih nekaj desetletjih se je gnezditvena populacija kavk tako v Sloveniji kot drugod po Evropi občutno zmanjšala. Kavkam pri njihovi gnezditveni stiski ponekod v tujini poskušajo pomagati z nameščanjem gnezdilnic na električne daljnovodne stebre visoke napetosti. Dne 10. septembra smo s pomočjo delavca ELES-a gnezdilnice tudi namestili: tri gnezdilnice na steber v Podovi pri Račah in štiri na steber pri mariborski čistilni napravi v Dogošah. Za pomoč in podporo pri izvedbi akcije se zahvaljujemo ELES-u in Društvu za proučevanje ptic in varstvo narave Rače.

Evropski teden mobilnosti 2019

V sodelovanju z Društvom Zdrav podjetnik in s finančno podporo Mestne občine Koper smo se septembra že tradicionalno pridružili mnogim društvom in organizacijam, ki vsako leto pripravijo različne dogodke za obeležitev Evropskega tedna mobilnosti z namenom promocije okolju prijaznega načina mobilnosti za bolj čisto in zdravo okolje. V tem duhu je bil 21. septembra organiziran učni pohod, ki je potekal po kolesarski stezi, imenovani Parenzana, od Eko točke v Dekanih do Škocjanskega zatoka. Udeležilo se ga je šestnajst navdušencev, ki so med pohodom s pomočjo strokovnjaka spoznavali značilno floro in favno tega območja s poudarkom na zdravilnih zeliščih in tudi njihovi uporabi.

Oktober

Ptice opazovalo 110 ljudi

Ob Evropskem dnevu opazovanja ptic 2019 smo v Sloveniji organizirali šest dogodkov. V soboto smo ptice skupaj opazovali v Naravnem rezervatu Škocjanski zatok, ob zadrževalniku Medvedce in v Vrbinu na Dolenjskem, v nedeljo pa smo obiskali Naravni rezervat Ormoške lagune, ribnike pri Podgradju in park Tivoli v Ljubljani. Na dogodkih je 110 ljudi opazovalo več kot 3300 ptic, ki so pripadale 64 vrstam. Najštevilčnejši so bili škorci, golobi grivarji in race mlakarice.

Ptičarijada 2019 med kozjanskimi griči

Že enajsto leto zapored so se v Sloveniji zbrale manjše in večje skupine navdušenih ornitologov, ki so se v prijateljskem duhu pomerile v Ptičarijadi. Med kozjanskimi griči in ravniciami se je za pticami podilo 51 tekmovalcev v 12 skupinah. Skupno je bilo opazovanih izjemnih 96 vrst ptic. Z največ zabeleženimi vrstami (74 vrst) je zmagala skupina "Reč čebula ...", prvo mesto v fotografski kategoriji pa si je prifotkala skupina "Ribniška banda", ki ji je uspelo v fotografski objektiv ujeti 49 vrst ptic.

Letošnja novost je bila kategorija "sonaravno ptičarjenje", ko so se tekmovalci po poligonu gibali naravi prijazno, torej brez uporabe fosilnih goriv. Pogum za tekmovanje v tej kategoriji je zbrala samo ena skupina "Tičiklisti", ki je med 30-kilometrskim kolesarjenjem zabeležila izjemnih 59 vrst ptic.

December

November

Zaključen 9. Pomurski ornitološki vikend

Člani Pomurske sekcije Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS) so v začetku krompirjevih počitnic, med 25. in 28. oktobrom, izpeljali že deveti Pomurski ornitološki vikend (POV). Letos je potekal na Osnovni šoli Sv. Jurij ob Ščavnici, udeležilo pa se ga je 23 učencev iz osmih osnovnih šol ter devet mentorjev. Med petkom in ponedeljkom so učenci spoznavali ptice in njihovo oglašanje na terenu v okolici šole, ob Blaguškem jezeru in stari strugi Ščavnice, prisluhnili zanimivim predavanjem, se pomerili v osvojenem znanju ter ga predstavili zbranim gostom in staršem na zaključni prireditvi.

DOPPS ostaja upravljavec Naravnega rezervata Škocjanski zatok še nadaljnjih deset let

Minister za okolje in prostor Simon Zajc in predsednik Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije Rudolf Tekavčič sta 6. novembra podpisala aneks št. 2 h Koncesijski pogodbi za upravljanje Naravnega rezervata Škocjanski zatok. Podlaga za podpis je bil Sklep Vlade Republike Slovenije (z dne 18. 7. 2019), s katerim je ta odločila, da se Društvu za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije koncesija po dvajsetih letih uspešnega upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok podaljša za nadaljnjih deset let.

Ptičji gaj za učence Kočevske

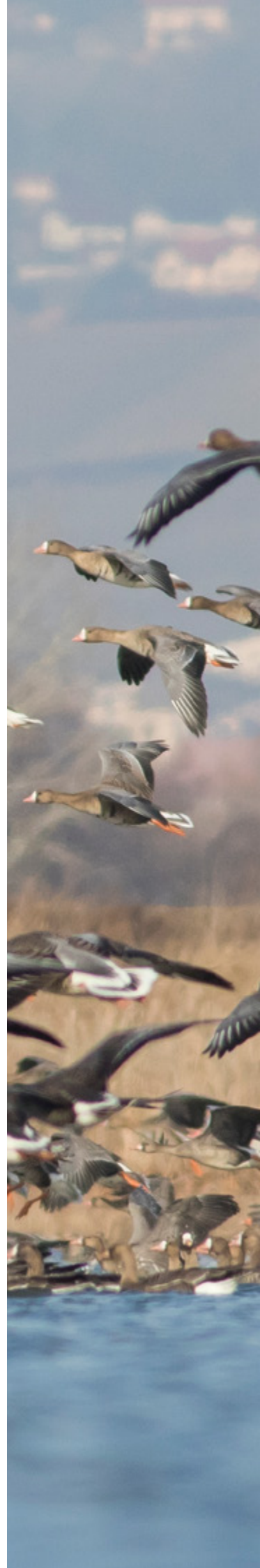
Člani DOPPS smo 19. novembra pred OŠ Ob Rinži v Kočevju s pomočjo nekaterih učencev in zaposlenih v šoli namestili pet ptičjih gnezdilnic. Kraj smo poimenovali Ptičji gaj, kjer bodo učenci lahko opazovali in preučevali gnezdenje ptic. Vzdušje med učenci je bilo odlično, sledila so tudi vprašanja članov novinarskega krožka, na katera je odgovarjal dr. Damijan Denac. Po namestitvi gnezdilnic in postavitvi table ptičjega gaja je sledilo tudi krajše predavanje za učence 7. razreda pri pouku naravoslovja, ko jim je bil predstavljen namen delovanja društva in naših aktivnosti. Predavala sta Aleksander Kozina in doc. dr. Damijan Denac.

Kaj kažejo popisi ptic na območjih Natura 2000

Tudi v letu 2019 smo z vašo pomočjo preštevali ptice na območjih Natura 2000 – pravzaprav ste prostovoljci po številu pošteno prekosili zaposlene na DOPPS-u, saj vas je bilo v popise vključenih prek 160! Ponovno so se izkazale tudi posamezne sekcije, ki so nekatere popise v celoti prevzele in organizirale same. Vsem iskrena hvala! Brez vas nam ne bi uspelo. Ne glede na veliko dobre volje in pripravljenosti za terensko delo pa rezultati kažejo bolj ali manj klavrno sliko. Večina od 18 vrst, ki smo jih našli letos, namreč ni v dobrem stanju. Razlogi za upade se od vrste do vrste razlikujejo, povsod pa ima svoje prste zraven človek s svojimi grobimi in nepremišljenimi posegi v naravo.

Fotografska razstava »Utrinki 14. Ex-tempora v Škocjanskem zatoku«

V prostorih Centra za obiskovalce NR Škocjanski zatok je 4. decembra potekala otvoritev razstave, ki so jo pripravili člani fotografske skupine Andragoškega društva Morje, Univerze za III. življenjsko obdobje iz Izole. Remigio Grižonič, izvrsten fotograf in mentor, člane društva že več let navdušuje za fotografijo, kar se opazi tudi na njihovih izdelkih. Razstavljene fotografije razkrivajo trenutke in doživetja ob likovnem ustvarjanju mladih in starejših udeležencev na 14. slikarskem Ex-temporu, ki je v Škocjanskem zatoku že tradicionalno, in sicer vedno v mesecu marcu ob Svetovnem dnevu voda. Na fotografski razstavi je sodelovalo 17 fotografov, od katerih je za razstavo vsak prispeval svojo najboljšo fotografijo.

Izdajatelj: Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije

Uredil: Tilen Basle

Avtorji besedil: Tilen Basle, Nataša Bavec, Gregor Bernard, Blaž Blažič, Dominik Bombek, Luka Božič, Franci Bračko, Muhamed Delić, Damijan Denac, Katarina Denac, Mitja Denac, Gregor Domanjko, Eva Horvat, Primož Kmecl, Urša Koce, Neža Kocjan, Bojana Lipej, Tomaž Mihelič, Borut Mozetič, Polona Pagon, Alen Ploj, Nataša Šalaja Razinger, Željko Šalamun, Tjaša Zagoršek

Fotografije prispevali: Tilen Basle, Gregor Bernard, Mateja Bertoncelj, Dejan Bordjan, Franci Bračko, Damijan Denac, Mitja Denac, Gregor Domanjko, Eva Horvat, Ivan Kljun, Urša Koce, Bor Mihelič, Gaber Mihelič, Tomaž Mihelič, Jure Novak, Polonca Petrc, Alen Ploj, Tjaša Pršin, Tosja Pušenjak, Maks Sešlar, Željko Šalamun, Al Vrezec, Tjaša Zagoršek, arhiv NRŠZ.

Fotografija na naslovnici: Alen Ploj

Oblikovanje: Jasna Andrič, Tilen Basle

Tisk: Schwarz print d.o.o.

Naklada: 2.000

Izdano: maj 2020

Glavni sofinancerji, podporniki in partnerji:

 REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

 REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

 REPUBLIKA SLOVENIJA
SLUŽBA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA RAZVOJ
IN EVROPSKO KOHEZIJSKO POLITIKO

 REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO

 Interreg
SLOVENIJA - HRVAŠKA

 Interreg
ADRION

 EVROPSKA UNIJA
Evropski sklad za regionalni razvoj

 LIFE

 NATURA 2000

 CRITICAL ECOSYSTEM
PARTNERSHIP FUND

 EURONATUR

 ARRS
JAVNA AGENCIJA ZA RAZISKOVALNO DEJAVNOST
REPUBLIKE SLOVENIJE

 LUKA KOPER
Port of Koper

 Elektro Ljubljana

 MESTNA OBČINA
MARIBOR

 MESTNA OBČINA KOPER
COMMUNE CITTÀ DI CAPPORICHTON

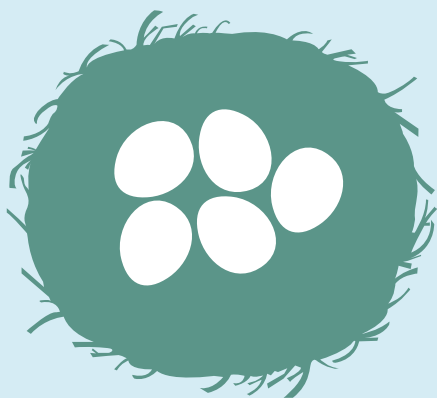
 Mestna občina
Ljubljana

 Občina Ormož

 OBČINA SREDIŠČE OB DRAVI

 PROGRAM
RAZVILJA
POSOČJA
Evropski sklad za regionalni razvoj - Evropska unija in partnerji

 SLOVENSKA Vlada

Kako lahko pomagate

Članstvo

Pridružite se nam in uživajte številne članske ugodnosti in aktivnosti.

Donacija

Namenite svojo podporo neposredno izbranemu projektu in našemu delu.

Postanite prostovoljec

Pridružite se več kot 300 aktivnim prostovoljcem društva.

Čudovito darilo

Razveselite najdražje z darom, ki bo v pomoč naravi.

Posebno za vas: Vseživljenska članarina

Postanite član za vse življenje in podarite svoj prispevek k ohranjanju narave. Prestižna oblika članstva za vse, ki se zavedate velikega pomena dolgoročne podpore delovanju društva.

www.ptice.si
T 01 426 58 75

 www.facebook.com/pticeDOPPS

Pridružite se nam!

Naše delo ni mogoče brez sodelovanja in radodarnosti ljudi, kot ste vi. Uspešne zgodbe lahko pišemo le skupaj, zato potrebujemo vaš glas in podporo. Vsakdo lahko prispeva in soustvarja. Veselimo se, da vas bomo spoznali.

DOPPS

